

K.A. Mysen

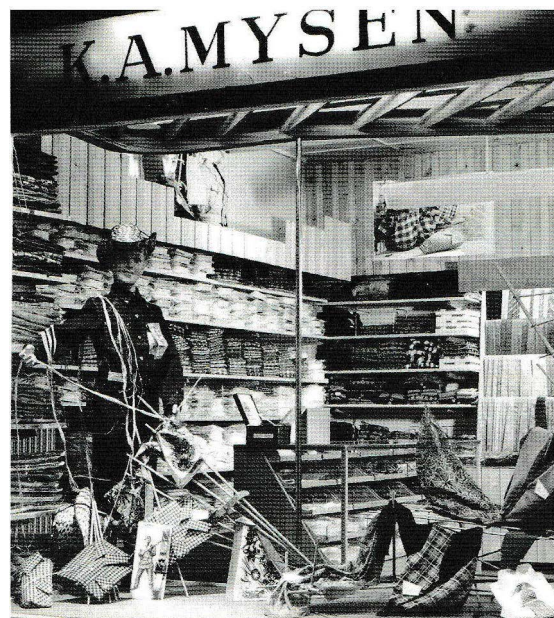
Av Dag Mysen

Kjell Arnbjørn Mysen (f. 25.12.1929) er sønn av Olav Hamil og Ingrid Mysen, og vokste opp på Nordre Mysen. Kjell Arnbjørn var sterkt asmatisk som barn og inn i ungdomstiden. Livet hang ofte i en tynn tråd. Men med årene kom bedre medisiner. Det gjorde at han kom med i idretten og ble en fremragende idrettsmann med spyd som speciale. Men det ble også andre fri-idrettsgrener, fotball og håndball.

Forretningsdriven ble tent tidlig. Han begynte i butikken hos sin onkel Dagfinn etter artium. Året etter ble det jobb hos L.M. Enger, som solgte dame- og herreklær, samt manufaktur i metervarer.

Underveis hadde han sommerjobb i NAL i fire år, med korte besøk hos familie i New York. I 1954 emigrerte han til USA, med base hos slektninger i Brooklyn. Samme vår reiste han til sin onkel i Spokane på Vestkysten, og var med i driften av gården hans i flere måneder. I det tørre høylands-klimaet ble han mye bedre av astmaen. I september begynte han å studere Business Administration på kveldstid, og fikk jobb i Lord & Taylor, en stor og eksklusiv spesialforretning for dame- og herreklær, og som hadde flere underavdelinger i by-periferien. Her spesialiserte han seg blant annet i vindus-utstillinger. Butikken hadde mange begavede mennesker ansatt i dekorasjonsavdelingen.

Kjell Arnbjørn hadde vært opptatt av malerkunst siden barndommen og trivdes derfor i miljøet.

Åpningsutstillingen i Storgata ved siden av folkeskolen, 1. august 1956. Foto K.A. Mysen

Spesialforretning for gutter

I 1955 ble han innkalt til militærtjeneste i Korea. Samtidig ble mor syk. Derfor reiste Kjell Arnbjørn (K.A.) hjem til Mysen og begynte spesialforretning for gutter 4–18 år i Torvet I. Her snekret han innredning, designet butikken, laget utstilling og åpnet 10. august 1956. Forretningen hadde 25 kvm. grunnflate, og etter en utvidelse – 45 kvm. Terje Smeby hjalp til med dette som fjortenåring. Det ble begynnelsen på et livsvarig medarbeiderskap.

Mysen-gutten Thor Iversen ble ansatt før jul samme året. Slik ble han en verdifull medarbeider i den grunnleggende oppbyggingen av bedriften. Frank Herland kom også inn i bedriften som gutt. Terje og Frank fikk livslang fartstid hos K.A.

Det ble en tøff start. Firmaet Øgland i Sandnes ga ham tillit og leverte varene han trengte. Dette ble med årene til en vennskapelig forbindelse. Etter et par år fikk han leveranser fra et større spekter leverandører. K.A. var en god nettverksbygger og skaffet seg raskt en bred bekjentskapskrets i manufakturverdenen, etter hvert også i verden utenfor Norge.

5000 skjorter fra Polen

I 1957 ble en båt med skjorter fra Polen konfiskert i åpent farvann på grunn av ulovligheter i forhold til det strengt regulerte europeiske lovverket for omsetning. Øgland kjøpte da hele partiet og K.A. sikret seg 5000 skjorter som ble lagret i låven på Nordre Mysen. De ble pakket seks i samme størrelse, og ble solgt i løpet av fire måneder. De

ble priset til kr 2,75 pr. skjorte og ble en kjærkommen finansgevinst i den nye bedriften.

Ny forretning i eget bygg

Ganske snart begynte butikken å gå godt. Forretningen satte seg i miljøet på Mysen. Barn og ungdom vokser jo til og får behov for voksenklær. Til det var lokalet i Torvet 1 for lite. Planene om nytt bygg på Sagtomta i David Blids gate tok form. I 1965 sto nybygget klart med kjeller og gate-etasje. Den gangen var dette med byggetillatelse sterkt regulert. K.A. fikk ikke bygge høyere enn i flukt med gateplan, men han fundamenterte for å kunne føye til tre etasjer senere.

Hit kom Mysen apotek som leietaker. Apoteket ble selvsagt et trekkplaster for kunder også til butikken. Dessuten fikk

K.A. ansatte unge mennesker. Her fra de månedlige medarbeidermøtene på Mysen. Fra venstre: Frank Herland, Joar Nyborg, Synnøve Pettersen, Terje Smeby, May Thorild Moen, Morten Buer, Lei Karlsrud, Kjell Arnbjørn Mysen og Jan Cjernakowski. Foto: K.A. Mysen.

K.A. nå plass og rom for en stor herre-avdeling ved siden av fortsatt satsing på gutte- og ungdomsklær. Frank Herland, Thor Iversen og Terje Smedby ble viktige for utvidelsen, sammen med *Dora Ruud*.

Overgangen gikk fint. Den nye butikken blomstret. Herre-avdelingen ble en suksess. Satsingen på gutte- og ungdomsklær hadde skapt et nettverk av kunder i alle aldre som også trengte voksenklær. Dessuten var K.A. aktiv i idrett og friluftsliv, og fikk en utvidet bekjentskapskrets også på den måten. Han var tidlig ute med nye ideer for markedsføring.

Allerede i 1968 ble han med i storkjeden Supertex og fikk dermed tilgang til varer fra hele Europa gjennom en effektiv kjede. K.A. var leder for denne kjeden i tre år. Også dette miljøet ble springbrett for nettverks-bygging og bekjenskaper som ofte ble livsvarige. Dette kom i tillegg til Ogland-konsernet som var en tett og interessert forretningspartner og leverandør. Både kjedeledere og andre forretningsdrivende i bransjen oppfordret

K.A. til å utvide med dameklær. Men da måtte forretningsarealet utvides. Tidene forandret seg raskt mot slutten av 1960-årene. Krise-restriksjonene fra etterkrigstiden i byggebransjen ble avviklet. Han fikk bygge tre etasjer til men slik at fjerde etasje ble tilbaketrukket.

Stor utvidelse i 1969

Nybygget sto klart til bruk før jul i 1969. Apoteket var der fortsatt. I kjelleren ble det laget til en «Western»-butikk for ungdomsklær. Denne ble åpnet

med Benny Borg og Kjersti Sparboe som gjeste-artister. I første etasje var det avdeling for barne- og herreklær. I annen var det dress-avdeling for ungdom og herrer, samt dameavdeling. Tredje etasje ble utformet som danse- og selskapslokale med restaurant og tilhørende kafeteria, «Valdisholm». I fjerde etasje var det kontor for tann-tekniker Eriksen, kontor for husets drift, samt leiligheter.

Det ble behov for flere ansatte. K.A. fikk dyktige medarbeidere. Avdelingslederne hadde alle begynt hos ham i ung alder: *May-Torill Moen*, *Frank Herland*, *Terje Smeby*, *Leif Karlsruud* og *Joar Nyborg*. Senere kom *Jan Løken* og *Synnøve Heggen* med på laget i «Hans og Hennes Mote» i Askim. K.A. tilskriver medarbeiderne mye ære for forretningenes suksess.

«Valdis»

Kjell Arnbjørn hadde levert klær til russen på Mysen gjennom mange år. Slik fikk han innblikk i ungdomskulturene i distriktet. Ungdommene klaget ofte på at det ikke var noen danserestaurant i Indre Østfold. Det ble til en visjon om innredning av en slik i nybyggets tredje etasje. Restauranten ble en umiddelbar suksess. *Michael Jørstad* ble restauratør. Over natta ble «Valdis» et begrep i et stort distrikt.

Lokalet sto frem som gjennomtenkt til bruk både som selskapslokale og danse-restaurant, og ble populært i begge sammenhenger. Den var innredet i spansk stil med søyler og en stor peis, og med dansegulv i grønn marmor. Det var plass til 145 i restauranten og 55 i kafeteriaen.

2500 dynejakker

I 1970 fikk K.A. tilbud fra det svenske firmaet Algot om to trailerlass med dynejakker i god kvalitet. Da var slike jakker etterspurt i det norske markedet. Jakkene var i alle størrelser og tilgjengelige farger og ble solgt ut i løpet av Momarkedet dette året. Hele Vandugbakken ble farget av dynejakkene. K.A. hadde teft for markedet til enhver tid og for hva det etterspurte, og tålte av tilbud.

Butikk i Askim

1. april i 1970 åpnet K.A. forretning for damer og herrer i Hovsveien i Askim. Det var dameavdeling i første og herreavdeling i andre etasje. Eier av bygget, *Arne Skjorten*, hadde invitert K.A. til å starte opp hos ham. Også denne butikken, med en flate på 750 kvm., fikk en god start og gikk godt.

Litt senere kjøpte han Killingmo-gården og innredet den som Cubus-forretning. Slik dekket han et særdeles

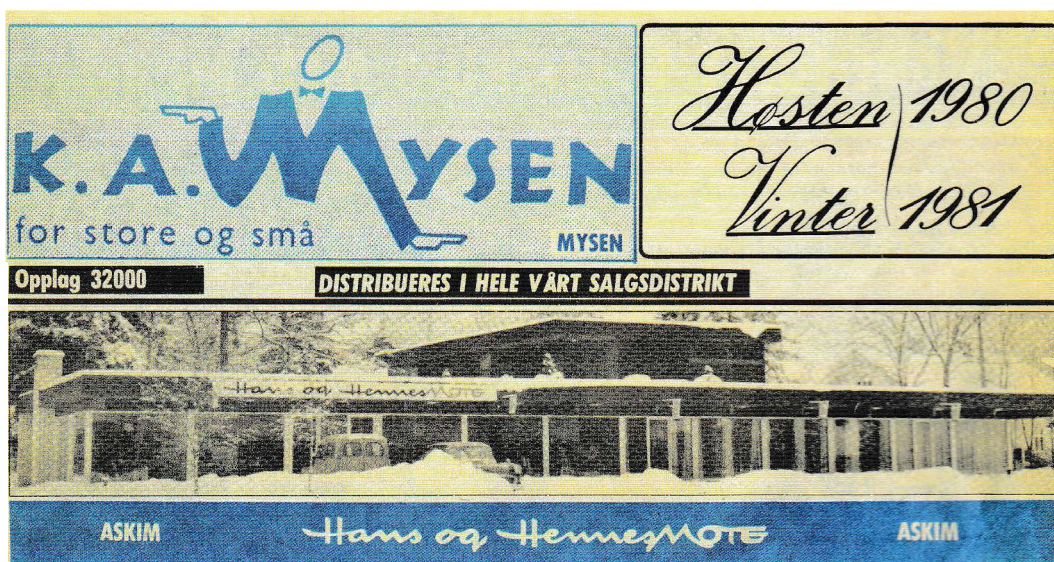
Fra «Hans og Hennes note i Askin.. Fra venstre: Synnøve Heggen, K.A. Mysen og butikkleider Jan Løken. Foto K.A. Mysen.

bredt spekter i klesbransjen i Askim i mange år.

I 1993 flyttet han Hovsveien-butikken til Rui-gården for å komme inn i bysentrum da E18 ble omlagt. Flyttingen ble en suksess. Butikken, «Hans og Hennes Mote», ble populær. Den gikk godt frem til K.A. solgte seg ut både i Askim og på Mysen i 1997.

Flyttet Cubus til Mysen

Killingmo-gården ble solgt til Jan

K.A. Mysens kundeavis kom ut to ganger i året. Forretningen som er avbildet er «Hans og Hennes Mote» i Hovsveien, Askim.

Cjernakowski som var regnskapsfører for K.A. ved siden av å føre regnskapet for Norlett i Askim. Da hadde K.A. fått tilbud fra Olafsrud på Mysen om å leie et ledig lokale i tilknytning til deres møbel-forretning. Derfor flyttet han Cubus-butikken dit. Cubus-konseptet ga kundene et rimeligere alternativ i hele klesspekteret fra barn til godt voksne av begge kjønn

Sammenføyning av forretningsbyggene

I 1975 bygde Arild Mysen og K.A. en mellomdel som føyde forretningsbyggene deres sammen. Eierforholdet til mellomdelen ble delt. K.A. utvidet dameavdelingen i sin del av 2. etasje og «Valdis» ble utvidet i 3. etasje. På toppen ble det enda en leilighet.

Sammenføyningen gjorde at det ble en gjennomgående dynamikk i hele bygget som skapte ny vekst for begge parter.

Da et nytt og stort leilighets-kompleks skulle reises på «Degnes-tomta» i David Blids gate/Meieriveien, ønsket utbyggeren å samarbeide med Arild og K.A. om en stor forretningsdel mot David Blids gate. Forretningsdelen skulle forbindes med bru over gata til Arilds og K.A.s sammenbygde gård. Butikker i Oslo ble kontaktet og var interessert i å gå inn i de planlagte lokalene. Men kommunen nektet gjennomføringen av bruprojektet, og planene ble skrinlagt.

Ny utvidelse i 1986

Etter sammenføyningen i 1975 gikk utviklingen videre i sporene som var

Arild Mysen (til venstre) og K.A. (til høyre) foran de nesten sammenføyde bygningene i 1975
Foto: Indre Smaalenenes Avis.

satt. Forretningene gikk godt. Det gjorde at det ble aktuelt med utvidelse igjen på Mysen.

K.A. fikk kjøpe tilleggstomt i 10 meters bredde mot vest av kommunen. Her ble det satt opp et tilbygg i fire etasjer pluss kjeller.

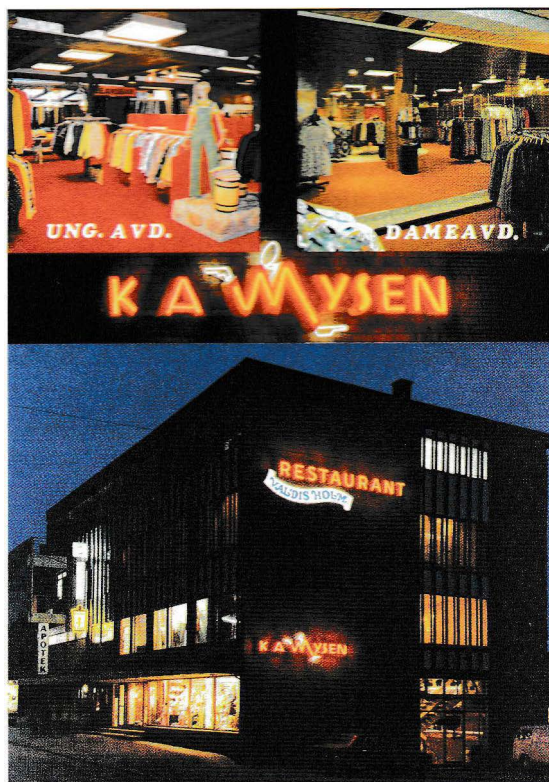
Dette ga mange nye muligheter. K.A. medvirket til at apoteket flyttet til det nye bygget på andre siden av gata. Slik fikk han frigjort plass til å flytte sin herreavdeling fra andre og ned i første etasje. Han flyttet Cubus fra Olafsrud og inn i eget bygg i andre etasje, sammen med dameavdelingen. Noe av Cubus-konseptet ble også lokalisert i første. Ungdomsavdelingen i underetasjen fortsatte som før. I tredje etasje fikk «Valdis» enda større plass. Her ble det også kontor for tannlege *Frigyes Garai* og advokat *Geir Haugen*. Haugens kontor ble senere del av restauranten. Bedriften fikk nytt stort kontor i fjerde etasje.

Med nybygget ble det installert heis fra kjeller til fjerde etasje og rulletrapp fra første til andre etasje.

Nybygget ble reist samtidig med det store økonomiske krakket ved jappe-tidens opphør. Rentene på kassakreditt var på 16%. K.A. hadde økonomi til å takle dette greit. Butikkene blomstret videre, takket være stadige oppdateringer og justeringer etter det som var i vinden og i tiden.

Grundighet

Det fulgte 11 nye år i disse sporene. På det meste hadde K.A. 26 ansatte i butikkene sine. Flere av dem ble rekruttert som ungdommer. Alle avdelingslederne ble som nevnt plukket ut og formet av K.A. Han sluset dem inn

Forretningsbygget i David Blids gate etter siste utbygging i 1986. Postkort K.A. Mysen.

i opplæring og videreutdanning som kvalifiserte dem til oppgavene

Allerede fra 1960-årene hadde han månedlige møter med regnskapsføreren og alle ansatte. Her gikk de igjennom varespekteret med plusser og minuser i omsetning og etterspørsel. Økonomisiden ble belyst i åpenhet. Slik fikk de ansatte innsikt i hele bedriften og dermed et opplyst medarbeiderforhold.

Solgte seg ut i 1997

K.A. bestemte seg for å selge forretningene sine da han ble 67 år og pensjonist. Forretningsgården med forretningene i David Blid gate på Mysen, samt forretningen i A kim ble solgt til Hans Torper.

Østerdalen

Det gikk et par år, og K.A. var åpen for nye utfordringer. Hans tidligere ansatte Thor Iversen var kultursjef på Koppang i Østerdalen og tipset K.A. om at skoggården Seljordet i Stor-Elvdal var til salgs. Det endte med kjøp. Gjennom 11 år foredlet K.A. gården som skog-eiendom gjennom videre kjøp og makeskifter, samt bygging av utleiehytter. Her holdt han og Sigrid hus og møblerte den gamle og ærverdige hovedbygningen med antikke stilmobler og kunst. Jegeren K.A. fikk en ny arena å boltre seg på, med jakt på elg og rein. På det meste hadde gården kvote på 18 elg og seks reinsdyr.

Hosten 2010 ble gården solgt. Da var skog-eiendommen på ca. 22 500 mål og rommet seter og ni hytter.

Sigrid og K.A. Mysens stiftelse

Salgssummen på 20 millioner kroner ble gjort til en stiftelse med denne summen som fond. Stiftelsen har et styre som fordeler rentene av fondet med 40% til Mysen Idrettsforening, 30% til Mysen menighet og 30% til orienteringsklubben Flaggtreff.

Sorenskrivergården

K.A. og Sigrid kjøpte Sorenskrivergården på Mysen i 1988. Gården ble bygd på og ominnredet til selskapslokale. I andre etasje var det stort kjøkken og festsal. Festsalen ble dekorert av Nils Ellinggaard fra Valdres, med fremstillinger av gamle merkesteder i Eidsberg. Rommene i første etasje og i kjelleren ble innredet med gamle stilmobler med antikvarisk verdi, og med kunst fra K.A. og Sigrids samlinger. Også her ble Michael Jørstad første restauratør.

Gården ble et skattet selskapslokale i mange år, og var i K.A. og Sigrids eie til 1999.

Kunstinteressen

ble vakt tidlig. K.A. ble kjent med Reidar Aulie under krigen. Da bodde Kari og Reidar Aulie med familie på Foss gård ved Eidsberg kirke, etter at Reidar var sluppet ut fra fangenskap på Grini. K.A. lå på gresset og betraktet kunstneren og kunsten hans. Senere kjøpte Aulie Karis slektsgård Randem i Trømborg og hadde gården som fristed ved siden av boligen i Oslo.

Seljordet gård i Aamot i Østerdalen som K.A. og Sigrid Mysen eide og utviklet fra 1999–2010 - foto 2003. Utlånt av K.A. Mysen

Aulie var sentral i et nettverk av norske kunstnere. Gjennom ham ble K.A. kjent med alle de store norske mellomkrigs-kunstnerne. Han kjøpte sitt første bilde som tenåring. Gjennom livet ervervet K.A. flere hundre verk av Reidar Aulie. Rundt 200 av dem ble overdratt og solgt til Eidsberg Sparebank i 2010. Hensikten fra begge sider var å sikre at denne kunsten med lokal forankring skulle bli bevart i bygda for ettertiden, og at kommende generasjoner barn og unge i vårt nærmiljø skulle kunne bli kjent med Aulies kunst. Bildene blir utstilt i et sirkulasjons-system i flere sentrale bygg i Eidsberg. Samlingen består av oljemalerier, tegninger, litografier/trykk og akvareller.

I dag (2019) har Sigrid og K.A. en samling med kunstverk fra et bredt

spekter av norske mellomkrigstids-kunstnere. Samlingen består av malerier, litografier, tegninger og skulpturer med mer. Av lokal betydning er særlig den resterende Aulie-kunsten og de til sammen 14 maleriene av Askim-kunstneren August Eiebakke.

Tre skulpturer (elg-familie) av Skule Vaksvik er montert på forretningsbygget i David Blids gate i fasaden mot parkeringsplassene på Sagtomta. To rådyr av samme kunstner er gitt og står i bakken foran de gamle kommunehusene på Heggin.

Ekteparet har også en stor samling med norske, antikvariske stilmøbler og andre kunst-gjenstander.

Politikeren

K.A. ble valgt som medlem av friluftsnemda i den sammenslåtte

Skrivergaarden etter restaureringen Tegning av Ola Øgar Svendsen

Eidsberg kommune i 1960. Ganske snart ble han leder. Her ble han viktig i arbeidet for å gjøre kjerneområdene i Fjella til forbud-soner for videre hyttebygging, og med regulert utbygging av skogsbilveier. Rakkestad og Marker kommuner ble med på disse planene. Slik ble Fjella vernet som riluftsområde helt ned til Linnekleppen i Rakkestad. Dette har fremdeles verne-betydning i spørsmålet om bygging av indkraftverk.

Han var medlem av kommunestyret fra 1980–87 og fra 1991 til -95. I denne perioden var han varaordfører i seks år og ordfører i to. I den siste perioden var han leder av teknisk hovedutvalg.

Kilder:

- Hans Wåler: Mysen-leksikon, 1999.
- Kjell Arnbjørn Mysen.
- Øvre Smaalenenes Avis.
- Indre Smaalenenes Avis.